

տովանի գիւղի այս

տովանի գիւղի այս և այն պակասութիւնքը։ Ուրեմն հարկաւոր են միայն գործունեայ անձինք, որք աչքի առաջ ունենալով հասարակաց բարեխանեան, Օհաննէս կոպակեանց, Մանուկ Սրմաքաշեան, Մարտիրոս Տէր-Մինասեան, Նազարէլի Սրմաքաշեան, Աբիսողոմ Սեղբէնեան։

ԵՐԵՎԱՆ

սպասելի է տեղույս ծխական քահանայից, Յիշել
քահանայն լաւ իմանալով ուսումնարանի հարկա-
ւորութիւնը մի այդպիսի գիւղի համար, իւր աշ-
խատութեամբը առաջն պատճառ եղաւ այդտեղ
յիսուներորդ թւերի վերջերում հոգեոր դպրոց կար-
գվելուն, որը զանազան պատճառերով փակվեց
1868 թին և այդ ուսումնարանի տեսուչ ու
միանգամայն խնամատար, իւր գոյութեան ըոլոր
ընթացքում նոյն քահանայն էր, երբ խափանվեց
հոգեոր դպրոցը, կրկին անգամ իւր տոկուն բնա-
ւորութեամբը համոզեցնելով ժաղովրդին, ձեռք
զարկաւ ծխական դպրոց հաստատելու, որի հա-
մար և ստացաւ հարկաւոր թոյլաւութիւն Հոգեոր
կառավարութիւնից, բայց դժբաղդաբար մնաց ա-
ռանո հուառոծեւու առ ձեռնարկութիւնը...

ՀԱՅԱԿ ԿԱՐԶԱԼԻՑ
22 մարտի. 1876

Զարմանալի անամօթ մարդիկ կան աշխարհիս երեսին. հազար մանգամ դու այդպիսիներին պախարակէ, անարդէ, արհամարհէ, բայց նոցա համար ամենն ոչինչ է. այդպիսիները բարոյական պատժով խրատվող չեն, սոցա համար պէտք է խարազան կամ գաւաղան. բայց ով է առել մեզ պէս գեղջուկ, ձնչուած, հարստահարուած, խեղճուկներին խարազան—գաւաղան. —Դու հազար

ուռասց լեզուին, և հաւատացնում էր որ ջանալ զարգացնել որ և է փոքրիկ լեզու և գրականութիւն, —նշանակում է շրջապատել իրան շննական պատով լուսաւորութեան դէմ. Հատ գժուար է վճռել այդ տեսակ հարցեր հեռուից: Պետերբուրգի թղթակիցը ի հարկէ սպասում էր տեղական հասարական կարծիքի արձագանքին տեղական լըրագիրների էջերում, որք հրատարակվում են իրան անհասկանալի ինդուներով: Բայց «Տիֆլ. Եթե» լրագիրը աշխատեց չարտատպել այդ ինդրի մասին տեղական լրագրութեան արտայայտութիւնները: Մենք կարծում ենք, որ ընդհակառակն, ուսու քաղաքակարթող տարրի ազդեցութեան տակ, տեղական գրականութիւնը կարող է և պէտք է զարգանայ ինքնուրոյնաբարու, վերջին տարիները տեղական լրագրութիւնը ընդունեց ան ձն աքն-ն ութեան ուղղութիւնը և նոյն ուղղութիւնը նշմարվում է և տեղական հայոց բեմական գրականութեան հեղինակութիւնների մէջ:

ասա թէ, եղայր, քո յարդը քեզ լիսի, միայն
թէ իմին մի դիպչի, հազար անզամ գոռայ զուէ՝
խրատ ունիս քո զվարիդ թափէ, ինսամք ունիս
քո որդւոյցը բաշնէ, եղ ունիս քո հացին քսէ,
բայց հմա ես ասում...

Ողջ մի տարի է որ կարգախցիքս կաղաքակենք, կը պոռանք՝ մենք դիւդի երեսը չենք ծախել, չենք ծախել է... մենք ասում ենք պ. Յօհաննա-նեանցը մեղի կառավարիչ ենք նշանակել...

ԶԵ, դուք զիւղի երկուը ծախսել էք, պայմանա-
թղթի զօրութեամբ պէտք է կապալը քանդել .
երկինք, գետին, ծով, ցամաք չենք ծախսել, եղբայր
չենք ծախսել.

թէ չէք ծախսեր, Յօհաննանեանցը ինչ բան ունի
ձեր զիւղի հետ.—
Կառավարիչ ենք նշանակել, կը հասկնաս, կա-
ռավարիչ:

«Տիգի. ԵՇԵՇԻ, լրացրին ՔՈՒԹԱՅԻՍԻՑ հեռագործմ են որ այդտեղ բացվեցան կալուածական Միքայելեան բանկի հիմնողների նստերը՝ Ժողով նախագահ ընտրվեցաւ իշխան Գ. Աբագյան։ Հիմնողների թիւը, որք Քութայիսի նահանգի զանազան կողմերից գումարվեցան, համուռմ է հազար հաշում։ Հայութակ հայութակ օ 1 օ 2

Բաղզը է որ Նորին վեհափառութիւնը մեր
խնդիրը յարգելով նշանակութիւն չը տուեց այդ
ստապատիր Խօսքերին, թէ չէ, ինչը պիտի էլլ
տեսնէինք, ինչ նեղութիւններ պիտի կրէինք այդ
մարդիկների ձեռքից: —

Երբ վերջապէս անամօթները տեսան որ խայտառակիցն ուրիշ ճանբայ բռնեցին նոյն խակարգախից և Սուլուայից լրագրների երեսը մոտեցին թէ ոչ միայն դիւզերը ծախուկը են, այլ և մի հաճի աղա այսպէս է տանջում, այսպէս է չարչարում, այսպէս է սպառնում, մի անգամ ստացած փողը, միւս անգամ է պահանջում:—
Կարգախեցի ասածներդ մենք ենք, եթէ տան-

Մեծապատիւ խմբագիր, արդարութեան անունով կը դիմենք ձեզ տեղաւորելու ձեր լրագրում այս երկտող գրուածքը, հերկը է ինչ որ լուցինք, չափէն աւելի համբերութիւնը անզգայութեան նըշան է.

Ստորագրութիւններ՝ Գէորգ Բագրատունեանց, Յակոբ Մկրտչեան, Սարգիս Աւագեան, Սարգիս Ապածեան, Աւետիս Աքիսողոմեան, Նազարէթ Մանուկեան, Պատիկ Յարութիւնեան, Օհաննէս Մաթոսեան, Բաղդասար Մնացականց ժամանակ Աւագրիշական կայսերութիւն երևում էր զօրեղ մի պետութիւն։ 186 թվան Պրուսիաի հետ պատերազմից յետ

յայտնվեցաւ թէ որքան թողէ այդ պետու-
թիւնը, որ բազկացած է զանազան ցեղական
ասարքերից: Այդ ասարքերի միմեանց մէջ ան-
համաձայնութիւնը, նոցա միմեանց հետ պե-
տութիւն կազմելու անընդունակութիւնը
յայտնվեցաւ միայն Սաղօվակից յետոյ, երբ
և առաջին հասարակական պատմեան Պատ-

բէպի միացած Գերմանիա, մինչև որ միացած նազան լուրերից: Զեզ յայտնի է որ երկու տարուց յետոյ, այսինքն 1878 թվի մայիսի 1-ին կը բացուի Փարղղում հ ա մ ա շ ի ա ր հ ա յ ի ն հանգէս, որի համար արդէն հրատարակվեցաւ ազգայն ժողովի հրաման: Ասում են որ այս աշխարհաճանակությունը մինչև այժմ եղած հանուեմներից

ոչինչ ընդհանուր կապ չունեցող ցեղերի, և ոյնպէս և երկու մնացած ազգութիւնների՝ լեհացիների և սլավոնացիների ձգտութիւնները երբէք չեն կարող միմեւանց հետ ներդաշնակ վել: Այդ բոլոր չորս տարրերը վաղուց միմեանցից կը բաժանվէին, կանջատվէին, եթէ հանու ժամանակաւոր և առմիանաման միու- մած կը լինի, ուրեմն և Ֆիլադելֆիայի հանդիսացն էլ մած: — Վերջապէս Փարիզի հայ ուսանողները հասկանալով ուսանողական ընկերութեան անհրաժեշտութիւնը, սկսել են պատրաստական ժաղովներով գրադել: Արդէն մի երկու անգամ նիստ ունեցան և լուս կա որ ընկերութիւնը կատարե-

լապէս կը կազմակերպի նորհով մի քանի հասկացող անձանց և ոչ թէ պօլսեցի «ոստոների» որք դժբաղդաբար թւով պատեղ շատ են:—Անցեալ տարի ես հաղորդեցի, թէ մի հայ երիտասարդ, աւարտելով իր ուսումը Թիֆլիսի Ներսիսեան գրպարոցում, ուղարկեմի էր Փարիզ ուսումը:

Ունգարիայի: Աւստրիական կայսրը շատ անգամ ստիպված է մի բոլորովին անդժական դեր խաղալ, նա ստիպված է որպէս աւտորիական կայսր, իր մեջիական կարգադրութիւնների դէմ որպէս Ունգարիայի թագաւոր իր անհամաձայնութիւնը յայտնել... և միխառածապէս: Աւստրիայում երկու կեն-

կելու նպատակով, մի վարդապետ-արքզայի հաշով: Այս լուրը, ինչպէս երևում է, ստոյգ չէ և որովհետեւ ես ել անսխալական չեմ, ուստի սխալ-վել եմ: Այս երիտասարդ պարսնը այժմ Փարիզումն է և մնացել է առանց որ և է օգնութեան: Ճամարիտ է որ զարմանայի և հրաշք կը լիներ, եթէ

արօն կայ և երկու քաղաքականութիւն։
Պետք է ունդարական մայրաքաղաքի կենտրոնական բարձր կառավարութիւնը շատ անդամ անհամաձայն է վիճննայի, աւատիստիկական մայրաքաղաքի կենտրոնական բարձր կառավարութեան հետ, — և փոխադարձապէս։

Վերջին շաբաթներին պատահվել են Վիէն-նայի և Պետքի երկու բարձրագոյն կենտրոնական կառավագրութիւնների մէջ սահմանադրական մի քանի բաղադրեալ հարցերի պատճառով այնքան սաստիկ անհամաձայնութիւններ և երկպառակութիւններ, որ այդ հանդամանքը առիթ տուեց մի քանի եւրօ-իրաւունքից իրանց ուսանողներին։ Անուհետեւ սոքա պիտի ներկայանան պետական համալսարանների առջև և այստեղի պրօֆէսօրների քննութեանը ենթարկվեն։ Ուրեմն եզրութ-կաթօլիկների համալսարանները գեռ չը ծաղկած, թառամում են հանրապետական այրող արևի ճառագայթների աղ-

պական լրագիրներին շատ իրաւայի և իրականութեան վրա հիմնված ծաղրական խօսքն ասելու՝ թէ սպասելը է երկու երկիրների (Աւստրիայի և Ռւսարիայի) մէջ, որք մի պետութիւն են կազմում, — պատերազմի յայտնելը.... Աւստրիա և Ռւսարիա իրանց վերջին տարիների բարարականութեան մէջ անրան դեցութեան տակ: «Մշակի» 11-որդ համարում արտաքին տեսութեան մէջ տպված ֆրանս ս ի ավելնագրով փոքրիկ յուղածը շատ մեղանչում է ճշմարտութեան դէմ: Մենք այսաեղ ականատես ենք և ներկայ ենք գտնվում այս երեսոյթին, թէ ինչ պէս կղերական ողին այս երկրում հետզհետէ

Նոռազվում է և դուք ս անյայտանում: Միակողմանի
զատորութիւնը լաւ չէ: Անցեալ օրը Փարփփի մի
լրազրի գաւառական թղթակիցը ասում էր թէ երբ
ուամիկ Քրանսիացի զիւղացուն հարցրին թէ հա-
ւատում է նա արդեօք պապական անսխալութեանը

202-203

Հերցիգօվինայի ապստամբութեան մէջ
մասնակցող օրիորդ Մարկոս, որին աջող-
վեցաւ փախւել աւստրիական կազմաւորու-
թեակց, գտնվելով Սերբիայի Բելգրադ մայ-
քաքաղաքում, ոգևորութեամբ ընդունվեցաւ

Ժողովը ըստ ահագին բազմութիւնը,
կարելի է ասել ամբողջ Բելգրադը հանդի-
տով և երաժշտութեամբ անցաւ իշխանի պա-
լատի առջև, “Ժիվիօ” (Կեցցէ) կանչելով՝ յետոյ
ուղղվեցաւ զէպի այն հիւրանոցը, որտեղ
իշել էր օրիսրդ Մարկուս. Անվերջանալի կեց-

卷之三

պրիլի 14-ին

Կարդալու հայերէն

ան զոհերու վերնա
սնեսէնիս Նիկողա-

